

100 måter å være barn på *-I et inkluderende fellesskap*

Vi har sett gjennom høstens prosjekt at barna på Odin trengte å få føle seg frem med udefinerbare materialer, og vi ville følge barnas interesser der.

Vi har felles fokus her i barnehagen som gjelder for alle avdelinger: **100 måter å være barn på i et inkluderende fellesskap.**

Større barn har også behov for å ta på/føle på forskjellige materialer, selv om vi kan tenke at store barn har kunnskap om dette fra før. Vi er noen ganger litt for kjappe å tenke at det har skjedd en progresjon og at de skal begynne med pensler når de skal male f.eks. Vi har observert at så ikke alltid er tilfelle, barna våre har en tendens til å ende opp med å føle seg frem på meste.

Odinbarna virket svært interesserte i å bruke sin taktile sans. Som en slags start på prosjektet i vinter ble det å ta i bruk kinetisk sand en begynnelse, vi så at det var mange som gjerne ville utforske den. Barna synes dette var spennende, og det var mange som ville holde på. Sanden har en evne til å holde seg sammen når du klemmer på den, litt som mørk sand i sandkassa. Barna kunne forme den med hendene sine, vi tok også i bruk forskjellige verktøy sånn som plastkniver, skjær og forskjellige former. Barna satt lenge ved kassa, og det ble sand over alt. Når vi skulle male t-skjorter til karnevalet brukte vi først vannmaling, som ikke er så veldig foranderlig, men med mer eller mindre vann kan det ble forskjellig styrke på fargen. Brukte barna lite vann kunne fargen bli ganske mørk, og da var den også spennende å ta på, og lage kropps og ansiktssminke av.

Alltid når vi skulle ta i bruk maling, det være seg vannmaling eller flytende, endte de opp med å bruke hendene sine, og ville smøre den utover, både seg selv, på papir store og små og bordet/benken de står ved. Dette har vi gjort i både prosjekt og i spontane møter, når det fysiske miljøet ligger til rette for dette, blir det å jobbe prosjekterende. «*Vi støtter oss til prosjekterende arbeidsmåter som muligheter til å gå i dybden*» (pedagogisk plattform 2017). Vi har brukt forskjellige typer maling, Vi har sett at barna på Odin sjelden gjør dette alene, de er som regel to eller flere. Derfor har vi lagt til et begrep i prosjektet. «Gjøre sammen». Når barna utforsker et materiale eller lager noe med det er det ofte ved siden av eller sammen med andre. De tar ofte med seg materialet inn i en rollelek, slik som en kake av sand eller maling som blir til sminke. Det har ført til at vi voksne har et ønske om å hjelpe barna å finne flere materialer og flere situasjoner hvor de kan samhandle. Om det er for å leke noe, eller lære/inspirere hverandre. Vi har tatt i bruk forskjellige gratismaterialer tomemballasjer, og lign. Vi så da at dette beriker leken, når det er nok av ting, trenger ikke barna stå og vente på tur, eller ta fra andre, vi kan dele med hverandre på en annen måte. Gjøre sammen i stedet for å vente på tur.

Å utforske elementer og gjøre bevegelser i sand, vann, leire, papir og annet så ut som var veldig spennende for barna. Samtidig som våre barn også var veldig interessert i å sitte ved tegnebordet, det førte til taktile møter der også. Mellom lim og papir og fingrene til barna. - *Hva skal gjøre med dette?* var det et barn som sa, når han oppdaget at han hadde limt sammen fingerene sine. Han hadde sittet ved bordet og følt/kjent på limets konsistens så lenge, og var så fasinert av dette så fingrene hadde limt seg sammen. Dette problemet gikk det fint og løse. Men det beviser det vi har sagt før at «store» barn også er opptatt av det taktile.

Også når vi skulle male følte vi at vi endte opp her igjen, veldig mange la fra seg penslene, og begynte med hendene sine. Det så ut som de var veldig fornøyde med å utforske malingens konsistens mer. Utover hele våren har vi hatt prosjektøkter, eller spontane møter mellom barna og materialer de har hatt muligheten til å utforske taktilt. Barna har utforsket papir og lim, når de er ved tegnebordet har de vært veldig interessert i limets konsistens. De har også fått

muligheten til å føle på massen som blir etter man har tatt papir oppi vann.

Det blir en seig masse som barna syntes var litt likt plastelina. Disse ble til harde papirballer som stod en stund i glassskapet, før vi tok de ut og ga tilbake til barna som kunne jobbe mer med de.

Vi la de på bordet sammen med lim, tråd, saks, farger, for da og se hva det kunne bli? Barna var veldig opptatt med å skulle feste trådene til «kulene» litt som julekuler, og det var det et barn som sa.

Ute har vi jobbet med sand og vann, vi har også fått erfaring på om sanden skal henge sammen, må den være mørk (vi mener da litt fuktig) Her var det et barn som spurte en av oss voksne om sanden kunne bli kram?

-Jeg vet ikke det akkurat, hva tror du?

Vi gjorde ikke noe med det spørsmålet, og det angrer vi litt på, men vi har snakket en del om hva det var barnet mente med det.

Mente hun kram slik som snøen, når den er kram....

Kan man egentlig si kram om sand?

Om vi har klart å belyse alle spørsmålene eller svart på alle spørsmålene, det har vi sikkert ikke, men en brøkdel av det som har skjedd har vi sammenføyet i denne rapporten som vi nå har lagd en sluttevaluering av, det er dette vi har drevet med denne våren.

under følger det sider om der vi går igjennom alle fagområdene, og satt punktvis hva vi konkret har gjort opp mot hvert enkelt område, som det står i rammeplanen at vi skal.

Kommunikasjon, språk og tekst

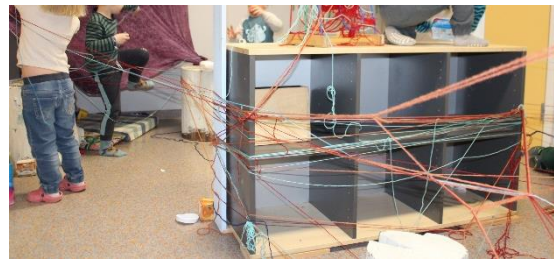
- Legge vekt på hvordan vi snakker til hverandre
  - Hvis noen misforstår, eller ikke forstår hva voksne eller barn mener, avklarer vi det, prøver å forklare det så barna forstår, eller viser det med konkreter eller tegn.
  - La barna fortelle med egne ord, og ha tid til å høre på hvert enkelt barn, voksne være gode til å lytte.
  - Være gode rollemodeller som voksne det være seg kroppsspråk, holdninger og mimikk.
  - Lese bøker sammen med barna, sitte nære, forklare ord barn ikke forstår, vet dere hva dette betyr?
  - Rim og regler, bruke i alle sammenhenger, tur, påkledninger, matsituasjoner, ute/inne lek
  - Fortellinger sanne/usanne (dikte opp) i samlinger. Se på bøker på egenhånd, sammen med andre barn.
  - Bøker fra "gamle dager" eventyr, forklare hva som menes hvis barna ikke forstår.
  - Fortelle konkret hva som skjer, forventninger til barna om at de bruker ordene sine i stedet for handlinger.
  - Være tilstede i rolleleken, forklare/avklare dersom det oppstår konflikter, misforståelser.
  - Snakke sammen med barn. Mindre av og snakke -til barn.
  - Leker oss med språket, snakker litt feil med vilje, tulleord, viktig å kunne tulle og tøyse.
  - Barna har lest for hverandre, fra bøker, og på «lat»
-
- Barna har «skrevet» sine egne bokstaver, og ord og også lagd sine egne bøker og fortellinger.

Kropp, bevegelse, mat og helse

- Barna tar i bruk hele kroppen med maling, taktile utfoldelser både inne og ute.
- På tur går vi i busk og kratt, ulent terreng og på vei, slik at barna kan få venne seg til ulike underlag å gå på.
- Barna beveger seg etter musikk, og lager bevegelser med kroppen (leker dyr) både inne og ute.
- Barna har mulighet for samtale med hverandre og oss voksne under måltider, viktigheten å det hyggelig når vi spiser.
- Barna får muligheten til å få variert kosthold, vi har forskjellig mat hver dag i uka.
- Muligheten under måltider å få sitte sammen med barn fra egen avdeling eller naboavdelingen.

- Taktil sensen har blitt tatt i bruk i prosjektet, når vi har malt med hender og føtter, med mange forskjellige materialer sånn som papir, vann, sand, jord, stein, maling (vannfarger, flytende maling).
- Lekt gjemsel, hank og due, og spilt fotball.
- Bruker sykkel, sparkesykkel, og traktor.
- Hinderløype ute og inne. Både klatrestativ, stikker til å balansere på, trær som ligger på bakken som vi finner på tur i skogen og nærområdet vårt utenfor gjerdet.
- Rollelek ute/inne bruker hele avdelingen og sine kropper på alle mulige måter

Kunst, kultur og kreativitet.

- Barna har mulighet hele tiden i løpet av dagen og være kreative, med mange forskjellige materialer sånn som papir i ulike farger, teip i forskjellige varianter og tykkelser, blyanter, fargeblyanter, pinner, kull, og lim.
- Fått kjennskap til kunst gjennom bøker og bilder på nett, søker på forskjellige kunstnere, og viser fram bilder de har.
- Fått mulighet til å utfolde seg på små og store ark med forskjellige verktøy og materialer.
- Fått mulighet til å uttrykke seg 3 dimensjonalt i form papir/vann som blir til masse. Her også plastelina som barna har brukt til mye forskjellig, rekvisitter i rollelek, lagd ting kunstverk av.
- Fått lagd sine egne kostymer til karnevalet, malt på t-skjortene på egen hånd, de bestemte hva og hvordan de skulle se ut.
- Brukt lysbordet til å presentere bilder av forskjellige bilder/tegninger som barna kan øve seg på tegne rundt.
- Sjabloner lagt på lysbordet, barna får tegne rundt, eller kopiere tegninger, som inspirasjon til å begynne å tegne selv, på denne måten har mange av barna erfart litt at de har fått støtte til å begynne på egen hånd.
- Markert kulturelle høytidsdager som: FN-dagen, jul, påske, samenes nasjonaldag, Eid al-fitr, Eid al-hdha og mangfoldsuka

Natur, miljø og teknologi.

- Vært mye ute i sandkassa, gravd i jorda, og blandet disse elementene sammen til grøt, som vi også har utforsket taktilt.
- Samlet naturmaterialer, og tatt med hjem til barnehagen og brukt i lek eller brukt som materialer.
- Barna har fått erfare og male på og lage sine egne T-skjorter og brukt de til karneval kostymer. Disse har barna fått med seg hjem.
- Fått erfaring på bruke materialene om igjen sånn som når vi tilførte papir i vann, dette ble resirkulering vi lagde noe nytt av noe vi trodde var «søppel»
- Tatt i bruk tom emballasje i rollelekkroken vår, bruker noe om igjen. Dette har ført til veldig god rollelek.
- Barna har fått mulighet til å se på skjermen i garderoben, Trym har lest historier/bøker innpå forhånd.
- Barna har samlet, utforsket insekter og smådyr (frosk) både på tur og her i bhg.
- Brukt videofilm av barna kun for refleksjon for å komme videre prosjektet
- Barna har fått mulighet til å være med på morgenrunden og klarere uteområdet vårt hver morgen.
- Bruke gjenbruk, materialer, emballasje, samler papir og bruker om igjen.

Antall, rom og form

- I samlingen har vi telt antall barn hvor mange som er tilstede, sett hvem som er borte,
- Former plastelina i forskjellige geometriske figurer, kuler, pølser, klumper, firkanter, telefoner
- Lest bøker om tall, og telling. (Telleboka) går til 20.
- Lekt skole i rollelek, her har barna lekt og skrevet tall og ord.
- Funnet tall i bøker og på bilder som vi ser på, melkekartonger ved måltidet, yoghurt beger.
- Fått erfare at de løst et problem som oppstår når de føler at de ikke får til ting, som de lager, får litt voksenstøtte, men barna løser problemene selv, sitter igjen med mestringsfølelse.
- Tegnebordet der de lager tall og ord, øver seg
- Lysbordet sett etter former, tegnet rundt.
- Lego, pluss/pluss, stempler med maling forskjellige former og bokstaver.
- Klossene, som blir byggverk (bygg og konstruksjon)
- Ta tiden på forskjellige aktiviteter, f eks ved venting på mat, generelt venting, at noe skjer i ventetiden

Etikk, religion og filosofi

- Fått bevissthet om at vi er forskjellig, vi tenker forskjellig, og vil forskjellige ting. Men vi kan være venner likevel.
- Gitt redskap/verktøy ved konfliktløsning, hva tenkte du nå? Hva ville du med det? Hvordan tror du den andre har det nå?
- Gitt rammer som barna kan utfolde seg innenfor, barn liker trygge voksne og faste rammer, og vil vite hva som skal skje. Med å dele opp i grupper, å bruke dagstavle, med hvilke barn som skal være med.
- Undre seg sammen med barna, ved filosofiske tanker og ord.
- Ta barna på alvor når de kommer til oss med et problem/utfordring, hva vil du jeg skal gjøre med det?
- Jobbe mot å få barna til å få god selvfølelse, hevde seg selv.
- Samlingstund, fortelle barna hva som skal skje.
- Markere høytider
- Undre seg sammen med barna når det dukker opp filosofiske spørsmål.

Nærmiljø og samfunn

- Fått en liten innføring om hvordan et demokrati fungerer, så barna mestrer konflikter og uenigheter.
- Hvordan vi vil ha det på Odin, vi har gjort mye felles i barnehagen, fellessamlinger, karneval, uteaktiviteter, og mangfoldsuka, vi er del av Søråsteigen barnehage, som ligger i Ås kommune.
- Vi har vært en del i Ekornskogen, Bjørneskogen og på jordet utenfor barnehagen.
- Noen av barna kjenner seg igjen når vi går i skogen. Vi går på veien, lærer hvordan vi går på vei. Trafikksikkerhet. Se til høyre og venstre når vi går på veien, gå på kanten, ikke midt i veien.

